

På tide å sterilisere seg?

Når man har fått de barna man mener man vil ha, melder spørsmålet seg om varig prevensjon. Den vanligste metoden er hormonspiralen for kvinner. Den kan gjerne sitte i til overgangsalderen, og letter menstruasjonsplagene for de aller fleste kvinner. I tillegg skiller den ut svært lite hormoner i forhold til andre hormonbaserte prevensjonsmidler.

Et alternativ til varig prevensjon er sterilisering. For å sterilisere deg må du ha fylt 25 år og ha bosted i Norge. Du må fylle ut skjemaet "Begjæring om sterilisering" hos legen din, og han eller hun vil sende søknaden videre til nærmeste sykehus eller poliklinikk.

STERILISERING AV KVINNER

I 2002 økte egenandelen for sterilisering med 2000 %, til 6079 kroner, og dette førte til en drastisk nedgang i antall kvinner som valgte denne løsningen. Før 2002 var det i snitt 5000 kvinner årlig som valgte å sterilisere seg. Etter prisøkningen utførte sykehusene kun rundt 1800 inngrep i året. Forskere fra SINTEF slår fast at hormonspiralen i stor grad har tatt over for sterilisering som prevensjonsmetode.

Sterilisering av kvinner krever full narkose og sykehusinnlegging. Ved hjelp av kikkhullsteknikk går legen inn i magen og kutter egglederne over slik at eggene ikke kan føres inn i livmorhulen og støte på eventuelle sædceller. Eggstokkene blir ikke berørt av dette inngrepet, og eggløsningen vil fortsette som tidligere slik at hormonproduksjonen ikke blir forstyrret.

Etter operasjonen vil pasienten få tre små arr på magen, og en tre dagers sykmelding.

STERILISERING AV MANN

Ved sterilisering av menn kreves det kun lokalbedøvelse på en poliklinikk, og pasienten kan reise hjem igjen samme dag. Steriliseringen utføres ved at sædlederen blir kuttet og sydd igjen i begge ender. Når mannen senere får utløsning skjer dette som normalt, men uten at væsken inneholder spermier. Produksjonen av spermier opprettholdes, men etter en sterilisering kan spermierne altså ikke forlate kroppen. De blir i stedet brutt ned og tatt opp i kroppen.

I tillegg til at det er enklere å sterilisere menn enn kvinner, er det også langt billigere. Kostnaden for menn i det offentlige systemet er 1268 kroner.

IKKE DET SAMME SOM KASTRERING

Sterilisering er ikke det samme som kastrering. Etter utført inngrep vil seksuallysten og den fysiske evnen til å gjennomføre samleie være det samme som før, både for kvinner og menn. Visse pasienter kan imidlertid få problemer av psykisk art etter inngrepet, og dette kan påvirke sexlyst og potens.

HVOR SIKRE ER METODENE?

Sterilisering regnes som en helt sikker prevensjonsform. Det har vært enkelte tilfeller hvor en kvinne som har blitt sterilisert har blitt gravid, men risikoen er minimal.

Kvinner er sterile umiddelbart etter inngrepet, men menn kan ikke regne med å være steril før det har gått noen måneder, ettersom det vil være sædceller igjen i sædlederne en stund etter steriliseringen. Man regner med at sædlederne er tømte etter man har hatt 15-30 utløsninger. For å være sikker på at man er steril, kan man levere sædprøver til undersøkelse for å forsikre seg om at det ikke finnes sædceller i prøven.

REVERSERING AV STERILISERING

I utgangspunktet er sterilisering irreversibelt. Å omgjøre inngrepet krever en ny operasjon, og inngrepet blir svært ofte ikke vellykket i tillegg til at det er dyrt å utføre. Dersom man etter sterilisering likevel ønsker å få barn, kan prøverørsbehandling være et alternativ.

KOMPLIKASJONER

Inngrepene har lav risiko for komplikasjoner. Det viktigste å huske på er at inngrepet i utgangspunktet er irreversibelt, det vil si at det ikke kan gjøres om. Å fjerne forplantningsevnen kan føre til psykiske problemer for noen.

Kilder:
Nhi.no
Sintef.no